

Forhandlingen genoptoges.

Nielsen-Man: Dette forslag til Danmarks Riges Grundlov har været underkastet en lang og omstændelig og omhyggelig behandling, først i forfatningskommissionen, dernæst i folketinget, og ingen tør bestride, at der under den forløbne del af første behandling her i det høje landsting også har været fremført vægtige indlæg med saglig begrundelse for medlemmernes synspunkter. Der har under disse indlæg været fremført adskillige synspunkter, som jeg deler, og det kan vel næppe undgås, at jeg kommer til at gentage en del af det, som er sagt; jeg gør på forhånd en undskyldning herfor, men for at få sammenhæng i det, jeg gerne vil sige, er det nødvendigt.

Jeg vil da først sige, at grundloven af 1915 på visse punkter trænger til ændringer. For det første er der ingen, der vil bestride, at den høje valgretsalder til landstinget, 35 års valgretsalderen, ikke lader sig opretholde og ikke bør opretholdes. For det andet er den valg måde, som gælder til det høje landsting, ikke populær og næppe i pagt med tiden. Jeg tror også, man kan sige, at det er rimeligt, at der med hensyn til valg måden kommer ændringer i grundloven. Endelig er der en tredje ting, som trænger til ændringer, nemlig den praksis, der har dannet sig for rigsdagsarbejdet, den, at forslag, der fremsættes i det ene af tingene, som regel i folketinget, underkastes en behandling, der ofte fører til udvalgsbehandling, bliver vedtaget henimod samlingens slutning og oversendes til det andet ting, hvor forslaget eller forslagene, der ofte kommer i bunke, må gennemføres i huj og hast uden mulighed for en saglig, grundig gennemgang og bearbejdelse af forslagene. Det sidste tror jeg sådan set ville kunne ændres, uden at man ændrede grundloven; der var en mulighed for gennem tingenes forretningsordner og vel også gennem et samarbejde mellem tingenes præsidier og den høje regering at ændre denne praksis. Men der er altså ting i den nuværende grundlov, som trænger til ændringer, trænger til fornyelser.

Der er dernæst også ting i det forslag, som nu ligger på det høje landstings bord, som jeg ikke synes er tilfredsstillende. Jeg vil gerne have lov til, inden jeg kommer ind på dette, at fremsætte nogle få personlige betragtninger.

Som medlem af det høje landsting, der nu efter forslaget skal forsvinde, må man have en vis ulyst til at tale overfor offentligheden og overfor det høje ting og vel også en vis ulyst til at tale imod det høje ministeriums forslag. Det, at man er medlem af det høje ting, gør jo, at de, som hører på det, måske synes, at man, fordi man er medlem af landstinget, er påvirket i sit syn. Jeg tror ikke, det gælder i så stor udstrækning, som man i almindelighed antager, og det er vel også sandsynligt, at de, der hører et landstingsmedlems tale, ikke så ofte som vedkommende selv tænker på, at vedkommende taler som medlem af landstinget. Det generer en, at man på en vis måde selv er bange for at blive opfattet som vurderende i sin egen sag.

Men dertil kommer noget andet: når man beskæftiger sig med et forslag som dette og ikke er enig i det forslag, som foreligger, fremsat af den høje regering og tiltrådt af det parti, man tilhører, kan det være betænkeligt fuldtud at følge den lyst, man kan have til at udtale sig imod forslaget. Der er jo en vis loyalitet, som man aldrig må glemme, en loyalitet overfor medarbejdere, en loyalitet imod det parti, man tilhører. Men der er også noget andet. Hvis man virkelig forstår loyaliteten rigtigt, må det enkelte medlem afgøre med sig selv og sin egen samvittighed, hvad han tror der gavner partiet og den sag, som partiet kæmper for, i det lange løb. Et rigsdagsmedlems stilling er ifølge grundloven sådan, at medlemmet ikke er bundet, hverken af partibeslutninger eller af vælgertilkendelser, men kun er bundet af sin egen overbevisning, og så må vælgerne til sin tid skifte det pågældende medlem ud, hvis de ikke synes, at vedkommende arbejder efter vælgerens ønske. Det er da min opfattelse, at det heller ikke vil være hensigtsmæssigt, hvis Danmarks vælgere får den opfattelse, at rigsdagens partier og dens medlemmer føler sig bundet, så at denne forhandling får karakter af en skinforhandling, men at det er mere i overensstemmelse med folkestyrets idé, at hver følger sin overbevisning og giver udtryk derfor, forsåvidt der er anledning dertil.

Når man ser på det foreliggende lovforslag, er det iøjnefaldende, at der er forskellige ændringer i forhold til den nugældende grundlov — ændringer, som den højtærede statsminister i sin forelæggelsestale kaldte